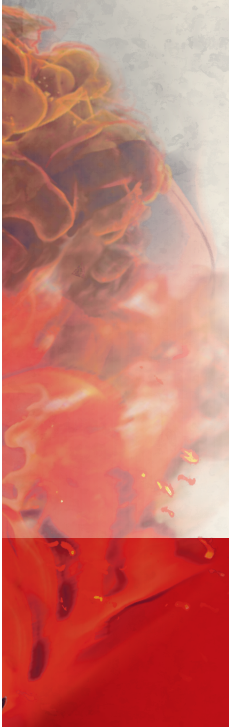

ZMAJEV UZLET

ZMAJEV UZLET

ILUSTROVANA ISTORIJA
DINASTIJE TARGARJENA

PRVI TOM

DŽORDŽ R. R. MARTIN
ELIO M. GARSIIA MLAĐI
I LINDA ANTONSON

Prevela
Tatjana Bižić

■ Laguna ■

Sadržaj

PREDGOVOR ← 7

Osvajanje

Sedam kraljevstava ← 11

Olujne zemlje ← 11

Kraljevstvo ostrva i reka ← 13

Hvat ← 13

Zapadne zemlje ← 15

Dol ← 16

Sever ← 17

Dorna ← 18

Dolazak Targarjena ← 21

Egonovo iskrcavanje i osvajanje ← 25

Vladavina Egona I

Zmajevi ratovi ← 35

Zmajeva uprava ← 43

Zmajev rod ← 49

Vladavina Enisa I

Dolazak na presto i ustanak ← 55

Trvenja u kraljevskoj porodici ← 63

Vladavina Megora I

- Krvava krunidba ← 71
- Rat s verničkim vojskama ← 75
- Smrt u kraljevskoj kući ← 85
- Crne neveste ← 91

Vladavina Džeherisa I

- Namesništvo ← 99
- Rana vladavina ← 125
- Kraljeva dela ← 141
- Pozna vladavina ← 157

Vladavina Viserisa I

- Vrhunac moći ← 177
- Seme rata ← 183

Vladavina Egona II

- Ples zmajeva ← 201
- Smrt zmajeva ← 253

Vladavina Egona III

- Namesničko veće ← 287
- Rat i mir ← 307
- Zavere ← 325

RODOSLOV TARGARJENA ← 344

INDEKS ← 346

NOSIOCI PRAVA ZA ILUSTRACIJE ← 351

Predgovor

ISTORIJA VESTEROSA PRUŽA se unazad hiljadama godina, ali razdoblje otka-ko je kuća Targarjena ujedinila razna kraljevstva u Sedam kraljevstava znanih nam danas ne pokriva ni punih trista godina. Povest porodice zalazi, međutim, dalje u prošlost, a počeci su joj u Slobodnoj zemlji Valiriji. Targarjeni su bili vrlo stara i plemenita loza – gospodari zmajeva koji su odgajali i jahali ta velika stvorenja što su proširila vlast Slobodne zemlje na čitav zapadni Esos – a ipak su bili manje značajna porodica u odnosu na velike valirijske kuće. Kad je Enar Targarjen prodao zemlju i imovinu i preselio celu svoju porodicu sa svim zmajevima na najzapadniju predstražu Valirije, ostrvo zvano Zmajkamen, u Uzanom moru, njegovi takmaci su mislili da je kukavica. Nisu znali da je Enarova kćerka Denis Dalekovida prorekla Propast Valirije. Dvanaest godina kasnije Slobodna zemlja je razorena u kataklizmi koju je izazvala erupcija vulkana Četrnaest plamenova. Stradalo je Valirijsko poluostrvo i Valirijsko carstvo s njim. U propasti koja je usledila izginuli su svi valirijski gospodari zmajeva i njihovi zmajevi... izuzev Targarjena na njihovom stenovitom Zmajkameni.

Ova knjiga nadalje je vodič kroz prvu polovinu njihove povesti, počevši od Egonovog Osvajanja pa do kraja namesničke vladavine u ime Egona III Zmajoguba.

LEVO | Razvaline Valirije posle Propasti

Osvajanje

Sedam Kraljevstava

GODINE 2. PRE Osvajanja Egon Targarjen i njegove sestre otpočeli su svoj pohod na Vesteros s namerom da ujedine ceo kontinent pod svojom vladavinom. Suprotstavilo im se sedam zasebnih kraljevstava, svako sa svojom mnogohiljadugodišnjom istorijom. Pre nego što počnemo da izlažemo šta se događalo za samog Osvajanja, čini se razumno da odvojimo malo vremena i posvetimo se svakom od ovih kraljevstava i njihovih vladara u to doba.

Olujne zemlje

Olujne zemlje se rasprostiru oko gustih šuma na jugozapadu Vesterosa, omeđene sa severa Crnobujicom, s juga Dornskim krajinama, a na zapadu se graniče s Hvatom. Prema predanju, prvi olujni kralj bio je Duran Bogoborac, koji je privukao na sebe neprijateljstvo božanstava vetra i mora kada je osvojio ljubav njihove kćeri Elenej. Duran je Elenej i sebi podizao zamak za zamkom, a božanstva su ih rušila, sve dok jedan dečak nije pomogao Duranu da podigne sedmi. Zahvaljujući debelim zidinama i moćnoj okrugloj kuli, taj zamak je uspeo da izdrži gnev bogova i zauvek od tada ostao je znan kao Krajoluj, a dečak će izrasti u Brena Zidara. Kuća Durandona vladace hiljadama godina iz svog sedišta u Krajoluju.

PRETHODNA STRANA | Vatreno polje

LEVO | Karta Vesterosa

Olujni kralj Arlan III proširio je kraljevstvo osvojivši Rečne zemlje četiristotinak godina pre Osvajanja i rasprostro gospodarstvo kuće Durandona od Uzanog mora do Mora zalazećeg sunca. Tri veka kasnije kralj Gvozdениh ostrva Harvin Hor preotao je Rečne zemlje od olujnog kralja Areka. Arekova dva pokušaja da povрати Rečne zemlje neslavno su propala, a treći pokušaj, pod Arekovim sinom Arlanom V, okončao se Arlanovom smrću. Naslednik Arlana V bio je njegov mali sin Argilak, koji će kasnije postati znan kao Argilak Oholi i biće poslednji olujni kralj.

Još kao dečak Argilak je odbio pokušaj Dorne da osvoji njegove zemlje, a kasnije će njegova ratnička slava rasti sve više. Borio se u savezu s nekoliko Slobodnih gradova protiv Volantisa i bio je ključna ličnost u pogibiji kralja Garta VII Gardenera u Bici kod Samerhila. Jedina njegova naslednica u času Osvajanja bila je kći Argela.

DOLE | Argilak Oholi na prestolu

Kraljevstvo ostrva i reka

Iako su istorijska dela o Vesterosu, izgleda, čvrsto uverena da su Gvozdena ostrva naselili Prvi ljudi, sveštenici Utopljenog boga s Gvozdenih ostrva tvrde da su gvozdenrođeni zaseban narod, stvoreni prema slici svog boga. Šta god bilo istina, na Gvozdenim se ostrvima ljudi od davnina bave pomorstvom, ribarenjem po bogatim okolnim vodama, trgovinom kalajnom i gvozdenom rudom i slanjem gusara i pljačkaša da haraju i ratuju po „zelenim zemljama“.

Arhipelag obuhvata trideset jedno ostrvo, od kojih je sedam velikih, nastanjenih. Prema predanju, u dobu junaka ostrvima je vladao Sivi Kralj, ali sve поближе pojedinosti o njegovoj vladavini izgubljene su u maglama vremena. Izvesnije je da je svako ostrvo imalo slanog kralja i kamenog kralja, koji su svi birani, sve dok sveštenik Galon Belištap nije ubedio gvozdenrođene da se ujedine izabравši vrhovnog kralja na prvom ikada održanom zakraljenju.

Viševjekovna vladavina tih vrhovnih kraljeva, zvanih kraljevi naplavine zbog krune od naplavljenog drveta, dovela je Gvozdena ostrva do vrhunca njihove moći. Za vladavine Koreda Svirepog gvozdenrođeni su pod svojom vlašću držali veliki deo zapadne obale Vesterosa. Stečeno su, međutim, postepeno gubili – naročito pošto su Aron Grejajron i njegove pristalice pobili njegove takmace na poslednjem zakraljenju i uspostavili nasledni presto vrhovnog kralja. Burna previranja koja su usledila na Gvozdenim ostrvima olakšala su kopnenim kraljevstvima da proteraju gvozdenrođene i veliko Kraljevstvo ostrva i reka ponovo se svelo samo na Gvozdena ostrva.

Biće potrebno da proteknu stoleća i da kuća Hora nasledi kuću Grejajrona na prestolu da bi gvozdenrođeni opet počeli da stiču izgubljena uporišta u Rečnim zemljama. Najupamćeniji je kralj Harvin Hor, zvani Tvrdoruki, koji je pošao u osvajanje Rečnih zemalja i proterao otuda olujne kraljeve, koji su u to vreme držali Trozubac. Harvinov unuk Haren Crni vladao je ujedinenim Kraljevstvom ostrva i reka sve do Egonovog Osvajanja, svodeći rečne gospodare na prosjački štap dažbinama za podizanje divovskog zamka pored Božjeg oka. Potrebno je bilo četrdeset godina da se dovrši taj zamak – Harendvor. Povesna dela kažu da je ta silna utvrda završena istog onog dana kada su Egon Targarjen i njegove sestre kročili na tlo Vesterosa na samom početku Osvajanja.

Hvat

Najplodnija i najnaseljenija oblast Sedam kraljevstava, Hvat je takođe i jedna od najvećih (mada mala u poređenju sa Severom). Hvat dominira jugozapadnim delom

kontinenta, omeđen jedino podnožjem brda Zapadnih zemalja na severu, dornskim Crvenim planinama i krajinama Olujnih zemalja na istoku. Kraljevstvo Hvat polaže prava na prastaru povezanost s Gartom Zelenorukim, prvim velikim kraljem svih Prvih ljudi. Moćan i plodan, Gart je, kako priče kažu, začeo na desetine dece, i mnoge plemićke kuće Hvata tvrde da vode poreklo od njih. Najznačajnija je od njih bila kuća Gardenera, koja se ustoličila u Visokom sadu, uz moćnu reku Vijugavicu. Stolećima će Gardeneri širiti svoje zemlje izvan središnjih ravnica Hvata, od obala Mora zalažećeg sunca na zapadu do Olujnih zemalja na istoku, od pribrežja Zapadnih zemalja i Crnobujice na severu do Crvenih planina na granici s Dornom na jugu.

Kraljevi Gardeneri vladali su svojim zelenim kraljevstvom hiljadama godina, prebrodivši dolazak Andala tako što su usvojili njihove običaje i pretvorivši Hvat u rodno mesto vesteroskog viteštva. Kada su se Targarjeni pojavili u Vesterosu, Mern IX je bio poslednji u dugoj lozi kraljeva (bila je tu i jedna kraljica) koji su vladali Hvatom. Izgledalo je da kuća Gardenera nije ugrožena ni pred tim najnovijim

osvajcima, jer je Mern zapovedao najvećom vojskom u Vesterosu, a imao je i sinove i unuke, dovoljno nasljednika da obezbede porodični presto – i još mnogo druge muške rodbine.

Zapadne zemlje

Zapadne zemlje, oblast krševitih brda na zapadu kontinenta, pružale su se u vreme Osvajanja od obala Mora zalazećeg sunca na zapadu do podnožja bregova na istoku gde izviru Stenovalja i Crveni krak; Zaliv gvozdenrođenih povezivao ih je sa Severom, dok su se na jugu graničile s Hvatom. U drevna vremena Prvi ljudi su pronašli u tim krševitim brdima i valovitim ravnicama zlata i srebra u izobilju.

Kasterliji su bili među najmoćnijim lordovima Zapada, bezbedni u Livačkoj steni, ogromnom kamenom brdu izbušenom, reklo bi se, beskrajnim rudokopima zlata.

Prema predanju, Lan Pametni je na prevaru naveo Kasterlije da prepuste svoj zamak. Lan je potomaka imao mnoštvo, ali glavni su među njima bili Lanisteri, koji će iz svog sedišta u Livačkoj steni izgraditi kraljevstvo. Kada su stigli Andali, Lanisteri su najpre zaratili na njih, ali su uskoro počeli da se služe njima kao plaćenicima i saveznicima da bi proširili svoje gospodarstvo. Nije proteklo dugo a Lanisteri su držali vlast nad čitavim zapadnim zemljama umesto samo nad lučkim gradom Lanisgradom i zemljom oko Livačke stene.

Pre Osvajanja su mnogi ratovi rastrzali Sedam kraljevstava, a kraljevi Stene su, usled svog velikog bogatstva i častohleplja, bivali u središtu tih okršaja. Redovno su vodili bitke protiv kraljeva Rečnih zemalja, kraljeva Gvozdenih ostrva i kraljeva Hvata. Ponekad su, međutim, ti kraljevi sklapali kolebljiva savezništva, ujedinjujući se protiv zajedničkog neprijatelja.

U vreme kada je Vesteros privukao pažnju Egona Targarjena, kralj Stene bio je Loren I, koji je nadgledao kratko razdoblje mira s kraljevstvom Hvata.

Dol

Posle najeзде na Vesteros, Andali su se najpre naselili u Dolu. Plodnom dolinom okruženom Mesečevim planinama uskoro će zavladatai kuća Erina, koja se smatra najstarijom i najčistijom lozom andalskog plemstva. Osnivač dinastije bio je ser Artis Erin, koga će u docnijim stolećima često mešati s legendarnim Artisom Erinom, Krilatim Vitezom, iz doba junaka. Ser Artis je stao na čelo saveza protiv tadašnjeg kralja Dola Robara II Rojsa, koji je pokušao da protera Andale. Robarove snage su poražene u Bici sedam zvezda, a ser Artis je postao Artis I, kralj Planina i Dola. Prvi ljudi koji su preživeli bitku i nisu se pokorili Artisovoj vladavini pobjegli su u Mesečeve planine, da bi postali preci bezakonih klanova kojima su te planine zavičaj i dan-danas.

S vremenom su Artis i njegovi naslednici proširili vladavinu i izvan Dola i Prstiju, težeći vlasti i nad obližnjim ostrvima, velikim i malim. Najznačajnije su bile viševkovne borbe Erina sa Severnjacima oko vladavine Trima sestrama. Erini su na kraju uspeli da pripoje ta ostrva svom gospodarstvu.

U vreme Osvajanja sokolovu krunu Dola nosio je Ronel Erin, puko dete. Ronel je bio najstariji sin Šare Erin, koja je vladala u njegovo ime kao kraljica namesnica. Šara je bila nadaleko znana kao Gorski Cvet, jer je u mladosti bila lepotica na glasu.

Sever

Sever je – i uvek je bio – najveće od Sedam kraljevstava. Prostire se od močvara Vrata sve do Zida, i od Mora zalazećeg sunca do Uzanog mora. Iako bez prekida naseljen još od dolaska Prvih ljudi, Sever ostaje najređe naseljeno kraljevstvo, jer podneblje je tu surovo, zime često smrtonosne.

Mnogi su lordovi i sitni kraljevi polagali prava na vladavinu delovima Severa, ali su Starkovi iz Zimovrela, koji tvrde da poreklo vode od Brena Zidara, graditelja iz predanja, uspeli da ratom i savezništva konačno ujedine to područje. Pobili su kraljeve Mogila u Hiljadugodišnjem ratu, a isto tako i kralja zverobraza, močvarnog kralja, crvene kraljeve iz kuće Boltona i divljačne ostrvljane sa Skagosa. Sever je bio jedino kraljevstvo Prvih ljudi koje je, pod vladavinom legendarnog Teona Starka, preživelo dolazak Andala, i ne samo što ih je odbilo nego ih je i napadalo, ako je verovati predanjima.

Starkovi će nadalje biti nazivani kraljevima Severa i kraljevima zime. Glavni su im neprijatelji uvek bili sveprisutni pljačkaši s Gvozdenih ostrva i divljani koji su dolazili preko Zida u pohare. Jedno vreme su vodili i Rat preko mora – nekoliko

GORE | Toren Stark na prestolu

pokolenja Starkova pokušavalo je da stekne vlast nad Trima sestrama, dok su im se kraljevi Planina i Dola opirali – ali su se Starkovi na kraju povukli iz sukoba. U trenutku Osvajanja kralj Severa bio je Toren Stark.

Dorna

Najjužnija oblast Vesterosa, Dorna je surova zemlja prostranih pustinja, opasnih obala i visokih crvenih planina. Zemlja je većinom spržena suncem, izuzev nešto umerenijih planinskih predela i oblasti koje navodnjavaju Zelenkrv, Vejt i Sumporna reka. Istorijske knjige kažu da su Prvi ljudi u Dornu došli preko zemljouza koji ju je spajao s Esosom – zemljouza koji su deca šume, prema predanju, potom razorila svojim čarolijama ne bi li obuzdala bujicu osvajača. Slomljena ruka, kako je nazvan ostatak zemljouza, tvori najistočniji deo ove oblasti, koja se na zapad pruža do Mora zalazećeg sunca, a na sever do Krajina. Kao i Prvi ljudi, međutim, i Andali će na kraju prodreti u Dornu i mada nikada neće zavladatai njome, ipak jesu stekli neka uporišta koja opstaju i do dan-danas.

Za razliku od drugih oblasti Vesterosa, Dorna je hiljadama godina ostala jedan šareniš malih kraljevstava u kojima su se uzdizale i padale mnoge vladarske kuće. Najčudnije od tih kraljevanja nastalo je iz saveza desetak plemićkih kuća uz obale Zelenkrvi, koje su birale među sobom visokog kralja umesto da se oslanjaju na nasledno pravo – mada će to kraljevstvo na kraju zapasti u unutrašnji rat i raspasti se u sitna kraljevstva.

Nekih sedamsto godina pre dolaska Egonu Targarjenu Dorna se napokon stopila u jedinstvenu celinu pod vladavinom Nimerije, rojnarske kneginje koja je izvela iz Esosa svoj narod (uglavnom žene, decu i starce) pošto je Valirija potukla i pobila vojsku udruženih rojnarskih gradova. Venčavši se s lordom Morsom Martelom, častoljubivim plemićem s juga Dorne, Nimerija je ujedinila svoj narod sa snagama Martela, pa su se zajednički latili da potčine gospodare i kraljeve koji su im se istakli za takmace i konačno spojili celu Dornu pod svojom vlašću. Zauvek potom žene su po dornskim zakonima o nasleđivanju imale jednak položaj kao i muškarci.

U stolicima koja su usledila Marteli su držali vladavinu nad Dornom, ratujući protiv olujnih kraljeva i kraljeva Hvata i prelazeći Dornске krajine radi haranja i odmazdi. U vreme kada je Vesteros zapao za oko Egonu Targarjenu, Dornom je vladala Merija Martel, debela starica koju su takmaci iz poruge zvali Žuta Krastača.

DESNO | Merija Martel

